

Bedrijfseconomie in Balans, 8^e druk, vwo,

Hoofdstuk 7 Beleggen

Samenvatting d.d. 18-1-2019

7.1 Spaarvormen

Verplicht sparen komt vaak voor bij een pensioen. Bij een *bedrijfspensioenfonds* leggen werknemer en werkgever allebei maandelijks een bedrag in als pensioenpremie zodat de werknemer t.z.t. een pensioen uit het fonds ontvangt. De nu betaalde premies worden belegd en vermeerderd met de beleggingsinkomsten, vanuit daar worden de uitkeringen gedaan: het *kapitaaldekkingsstelsel*.

Vrijwillig pensioensparen kan via een lijfrente, zelf beleggen of gewoon sparen bij een bank, bij de eerste twee mogelijkheden zijn er *fiscale faciliteiten* mogelijk.

Bij een *deposito* zet je een bedrag voor een bepaalde periode vast, het is niet toegestaan tijdens deze periode geld van je depositorekening af te halen.

7.2 Effectenbeurs

Op de *effectenbeurs* worden aan- en verkooporders van effecten (zoals aandelen, obligaties, participatiebewijzen van beleggingsfondsen) uitgevoerd. *Provisie* is het bedrag voor de bemiddelingskosten bij het kopen of verkopen van aandelen. Bij een *limietorder* geldt een maximum koopprijs of een minimale verkoopprijs. Bij een *bestensorder* (market order) is er geen limiet (de order wordt tegen de eerstvolgende prijs uitgevoerd).

Een *index* is een gezamenlijke prestatie van een verzameling aandelenfondsen. Bekende indices zijn: AEX-index, Dow Jones index.

7.3 Aandelen

Een *aandeel* is het bewijs van deelname in het eigen vermogen van een bv/nv en de *nominale waarde* is het bedrag dat op het aandeel staat. De *koerswaarde* is het bedrag dat je voor het aandeel moet betalen als je het wilt kopen. De *emissiekoers* is de door de onderneming een vastgestelde prijs waartegen beleggers nieuwe aandelen kunnen kopen. *Dividend* is een uitkering uit de winst voor aandeelhouders. Het *dividendrendement* bereken je als $\text{dividend/aandelenkoers} \times 100\%$.

Waardestijging van de aandelen laat de *koerswinst* zien. *Koerswijzigingen* van aandelen treden op door:

- toekomstverwachtingen;
- mogelijke fusie/overname;
- nationale en internationale (economische) ontwikkelingen;
- verandering van de rentestand.

Het *koersrendement* bereken je als $(\text{verkoopkoers} - \text{aankoopkoers}) / \text{aankoopkoers} \times 100\%$.
Aandelenrendement is de dividendrendement + koersrendement.

7.4 Obligaties en beleggingsfondsen

Een *obligatielening* is een geldlening op lange termijn die in kleine bedragen zijn opgedeeld. Een *obligatie* is het bewijs van deelname in de obligatielening. *Aflossen* van een obligatielening kan in één keer aan het einde van de looptijd of in gedeelten gedurende een aantal jaren en door het inkopen van de eigen obligaties.

De *koers van de obligatie* geeft aan welke prijs wordt betaald voor de obligatie, deze wordt vaak vermeld als percentage van de nominale waarde. De *koers van staatsobligatie* wordt vooral bepaald door de huidige marktrente: zo kun je de netto contante waarde van alle toekomstige betalingen (rente en aflossing) berekenen. Het *couponrendement* geeft de verhouding tussen nominale rente en de koers van de obligatie aan.

Een *converteerbare obligatie* geeft het recht om deze in aandelen om te wisselen (meestal tegen bijbetaling).

Risicospreiding bereik je door te beleggen in verschillende soorten effecten en/of spaargelden van verschillende ondernemingen en overheid.

Een *beleggingsfonds* is een fonds waarin beleggers met vergelijkbare beleggingsdoelen geld inleggen om vervolgens te beleggen in bepaalde mix van aandelen, obligaties, contanten, vastgoed enzovoort.

Als we sparen in vreemde valuta of aandelen en om obligaties in vreemde valuta kopen, is er naast de gewone risico's ook een *valutarisico*.

7.5 Opties

Derivaten zijn afgeleide producten, zoals bijvoorbeeld aandelenopties. Met een *optie* heeft de koper het recht om 'iets' te kopen of te verkopen tegen een vooraf vastgestelde prijs (uitoefenprijs) gedurende een bepaalde termijn of op een vastgestelde datum. Het verkopen van een optie is een *optie schrijven*.

Opties Amerikaanse stijl mogen uitgeoefend worden tot en met de afloopdatum (expiratedatum). Ook vindt er fysieke levering plaats, de aandelen worden bij uitoefening geleverd.

Opties Europese stijl mogen alleen worden uitgeoefend op de afloopdatum. Bij uitoefening wordt niet fysiek geleverd, maar wordt in geld afgerekend.

Er is een *hefboomeffect* van opties. Bij beleggen in aandelen is de inleg (het geïnvesteerde bedrag in de belegging) veel groter dan bij beleggen in opties. Daardoor kan het rendement

van beleggen in opties veel hoger zijn dan dat van beleggen in aandelen. *Rendement* = winst/inleg x 100%.

Bij een *calloptie* heeft de eigenaar/koper het recht om een onderliggende waarde te kopen tegen een vooraf vastgestelde prijs gedurende een bepaalde termijn of op een vastgestelde datum. Een *putoptie* geeft de eigenaar/koper het recht om een onderliggende waarde te verkopen tegen een vooraf vastgestelde prijs gedurende een bepaalde termijn of op een vastgestelde datum.

Wanneer de uitoefenprijs van een optie gelijk is aan de huidige beurskoers spreken we van de optie *at-the-money*, als bij uitoefening de opbrengst positief is, *in-the-money* en bij negatief: *out-of-the-money*.

De *intrinsieke waarde* van een optie is de waarde van de optie bij onmiddellijke uitoefening.

De *verwachtingswaarde* van een optie is het verschil tussen de huidige optieprijs en de intrinsieke waarde. De verwachtingswaarde is nooit negatief, maar gaat naar € 0 op de afloopdatum.

De belangrijkste *prijsebepalende factoren van een optie* zijn de beurskoers, uitoefenprijs van het onderliggende aandeel, de looptijd van de optie (afloopdatum) en de volatiliteit van het onderliggende aandeel. *Volatiliteit* is de bewegelijkheid. Als een aandeel niet of nauwelijks volatiel is, zijn er geen grote schommelingen in de beurskoers.

Bij een *spread* koopt en verkoopt een belegger gelijktijdig een optie op hetzelfde onderliggende aandeel met verschillende uitoefendata en/of uitoefenprijzen.

Bij een *straddle* koopt een belegger gelijktijdig een call- en putoptie op hetzelfde onderliggende aandeel met dezelfde uitoefenprijs en uitoefendatum.

Bij een *strangle* koopt een belegger gelijktijdig een call- en putoptie op hetzelfde onderliggende aandeel met verschillende uitoefenprijzen en dezelfde uitoefendatum.